

TERVE! DIREKT

Informationsblad för och om finska krigsbarn

4 april 2017

Nytt foto!

Nygammalt foto är kanske ett bättre begrepp.

Foto med finska krigsbarn finns det gott om. Samma foto kan återkomma i olika publikationer och ger inte längre ny information. Men ibland upptäcker jag ett och annat nytt foto - d.v.s. ett fotot inte tidigare publicerat, eller i varje fall bara på mindre känd plats.

Ett sådant foto är det jag visar här. Fotot finns på Stockholm Stadsmuseum och lär ha publicerats i Aftonbladet 1939. Fotografen är okänd och något beskrivande bildtext finns inte, mer än finska barn. Eftersom jag vet att det är i **Suomibyråns** lokaler bilden är tagen, bör det vara ett av de första foton som tagits av nyanlända finska barn. Damen vid skrivbordet är **Esther Hjelt-Cajanus**. Hon var i många år chef för Suomibyrån, som var en tidigt inrättad turistbyrå för resor till Finland. Byrån blev också en slags filial till den finska ambassaden och kunde utfärda tillfälliga pass och inresehandlingar. I den egenskapen fick byrån också uppdraget att åt Centrala Finlandshjälpen registrera de finska barn och mödrar som skulle komma till Sverige.

Nyanlända finska barn fotograferade på Suomibyrån, Skeppsbron i Stockholm.
Foto: Okänd fotograf, Stockholms Stadsmuseum, CC-BY-licens

Första artikeln om att finska barn välkomnas

Dagens Nyheter den 6 dec 1939

Barn från Finland tas emot i Sverige.

För att tillmötesgå den svenska allmänheten, som på olika sätt redan givit uttryck åt en önskan att bringa snar hjälp särskilt åt mödrar och barn från Finland, har ett samarbete mellan organisationer och enskilda planerats.

Under ett sammanträde, som hölls på måndagen i utrikesministerhotellet under fru Maja Sänders ordförandeskap, besluts att en centralorganisation omedelbart skall bildas. Organisationen arbetar kommer att stå under envoyén Einar Ekstrands ledning, och dess främsta uppgift blir att vädja till den svenska allmänheten att upplåta sina hem åt flyktingar av ovannämnda kategori. Centralorganisationens adress och telefonnummer meddelas så snart ske kan.

I detta numret

- Nytt foto (här t.v.)
- Första artikeln om finska barn (ovan)
- Fruar köar för finska barn
- 10 000 svenska hem
- Barn med mödrar 1940 i Gävle
- Maja Sandler
- Finska barn reser hem
- Kontakt

Fruar i kö vid Finlandsbåten för att ta hand om ensamma barn.

*"Konung Oscar" här med 246 passagerare
i ålder mellan 80 år och 10 dagar.*

Vinterkrigetets första officiella barntransport skedde med S/S Nordstjernen den 15 dec 1939. Men redan den 5 dec skrev **Svenska Dagbladet** om några stockholmsdamer som hoppades kunna gå hem med ett litet finskt barn, när "Kung Oscar" kom med stor last finska passagerare. Barnen kom i tillsammans med sina mödrar, så damerna fick vänta på de officiella barntransporterna.

Dagens Nyheter den 3 januari 1940

10.000 svenska hem öppna för finska barn och mödrar.

Vid överståthållarens besök på Centrala Finlandshjälpen såg man även fru Maja Sandler, envoyén Ekstrand och d:r Hanna Rydh (från vänster på bilden), längst till höger fröken Irmgardt Nyberg. Där under: några finska mödrar och barn.

Avsnitt av text ur DN-artikeln

- Det är inte så lätt att hålla reda på alla evakuerade barn på de finska järnvägarna. För att de inte skola komma bort sätter man helt enkelt adresslappar på dem, berättar fröken Irmgardt Nyberg från Helsingfors uppe på Centrala Finlandshjälpen på tisdagen, då överståthållare Nothin besökte organisationens lokaler.

Fröken Nyberg är en av de sex färdledare Nordiska Hjälpcentralen i Finland som följt med den transport av barn och mödrar som kom till Stockholm på nyårsafton. Resan som emellertid avlöpt utan äventyr, och nu äro färdledarna redo att resa tillbaka och hämta nya barn och mödrar.

Ingenjör Valle Bergström omtalade att Centrala Finlandshjälpen börjat insamling av värdeföremål, vilka från nästa vecka skola säljas i en lokal vid Birger Jarlsgatan 15. Till denna insamling har Föreningen Norden redan skänkt en del av de föremål som blevo över vid auktionen i Blå Hallen.

Vidare hade insamlingen fått ett gammalt fint guldur, värderat till 400-500 kr., ringar, ordensdekorationer, medaljer, och silvergafflar m.m. Under det överståthållaren tittade på gåvorna berättade han att en arbetare sökt upp honom och skänkt sin enda egentliga

(Forts näst sida)

(forts från f.g. sida.)

klenod Patriotiska sällskapets medalj, till hjälp åt Finland. Överståthållaren hade sänt den vidare till fältmarskalk Mannerheim, som meddelat att han skulle överlämna den till någon soldat som tapperhetsmedalj.

Centrala kommittéer i varje län.

Envoyén E. Ekstrand, som är verkställande direktör i Finlandshjälpens arbetsutskott, redogjorde för organisationens mål och berättade om resultaten bland kommittéerna ute i landet. Strävanden har varit att i varje län, där arbete för Finlandshjälpens fromma pågår, avskilda Orts- och lokalkommittéer bilda en central länskommitté för att säkra samarbetet. Sådana centrala länskommittéer hålla nu som bäst på att konstitueras. I Göteborgs, Malmöhus, Gävleborgs, Älvsborgs och Kalmar län äro kommittéer redan bildade. Över 100 mindre kommittéer komma på detta sätt att uppgå i länskommittéerna eller att samarbeta med dem.

Gefle Dagblad Finlandsbarnen 14 februari 1940

- Länsmuseet Gävleborg Foto: Carl Larssons Fotografiska Ateljé AB
- Licens: Erkännande-IckeKommersiell (CC BY-NC)

Fotot är hämtat från de digitala bilder som **Länsmuseet Gävleborg** visar på nätet efter sökning på begreppet "finska barn". Någon egentlig bildtext finns inte men man förstår att det är finska barn och också några finska mödrar med minst var sitt barn. Av andra foton jag sett hade även mödrarna en lapp om halsen och fanns i nummerförteckningar i färdsedlar tillsammans med sina barn. En lotta syns i bakgrunden, men tyvärr finns ingen antydning om var eller i vilken lokal fotot är taget. Kanske kan tidningen **Gefle Dagblad** den 14 feb 1940 innehålla ett mera detaljerat svar.

Det är inte ofta man ser foton med finska barn från vinterkrigets tid. Så denna och ett par andra från Gävle är intressanta.

Maja Sandler

Här sitter hon—**Maja Sandler**— hon som drog igång allt detta med finska barn, som inte alls kallades krigsbarn utan sådant som just **finska barn, små gäster, skyddslingar eller småttingar**.

Med en av sina pojkar i knät försöker hon nog tala om för honom var han är. Det kan vara en skola med tanke på alla klädkrokar på väggen. I så fall sannolikt **Norra Skolan** i Gävle som var förvandlad till karantän några veckor hösten 1944.

Finska barn reser hem från Gävle.

•Länsmuseet Gävleborg Foto: Carl Larssons Fotografiska Ateljé AB. Licens: Erkännande-IckeKommersiell (CC BY-NC)

Kontakta mig

Skriv, ring, mejla om du vill ha mer information om finska krigsbarns historia.

Tapani Rossi

Frejagatan 3 D
24334 Höör

Tel: 0413 242 36

tapani.rossi@gmail.com

Besök gärna den digitala krigsbarnsutställningens webbplats: www.sotalapset.fi

Min blogg:
<http://www.finska-krigsbarn.se/>

Det är ovanligt att se så glada finska barn inför hemresan till Finland. Av minerna att döma verkar det vara mest feststämning i tågupéerna. Välklädda, välnärda och friska barn reser hem. När denna resa sker finns det ingen uppgift om men alla barn är klart i skolåldern.

Och vad man kom hem till det är en helt annan historia.